

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus XI. vtrum hæc sit vera, Christus, secundum quod homo, est
Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Obiectio.
Scot.

constat autem ex dictis, Christum hoc modo verè
posse dici creaturam. Et ex hoc facile soluitur obie-
ctio, quam hic refert Caietanus ex Scoto in 2. dist. 11.
q. 2. qui primum dicit, non magis hanc propositio-
nem esse veram, *Christus, in quantum homo, est creatu-
ra*, quam illam, *Christus est creatura*, quia cum illud,
in quantum, non sit conditio diminuens illa propo-
sicio reduplicata includit propositionem de inesse,
seu præiacentem: unde Gabriel 3. dist. 11. quæst. 1.
art. 3. putat, quidquid de Christo absolute negatur,
vel conceditur, etiam cum illa determinatione ne-
gandum esse, vel concedendum, quod etiam Maior,
Almain, & alij ibi insinuant. Sed hæc regula absolu-
te sumpta nobis non placet, quia ex vi formæ locu-
tionis non semper est eadem ratio utriusque propo-
sitionis, ut ex dictis facile patet, quia, quando subie-
ctum est sine determinatione, solet supponere pro
supposito, quasi materialiter, per determinationem
autem fit, ut sit formaliter: illa enim determinatio
in hac propositione, non sumitur reduplicatiue, sed
specificatiue, & ideo non oportet, ut possit simpli-
citer resolui in suâ de inesse, quia poterit facile mu-
tari suppositio & acceptio terminorum. Et hoc mo-
do dici potest illa particula, in quantum, aliquo mo-
do, non quidem diminuens significationem aut
propriæ terminorum, sed quasi limitans & de-
terminans suppositionem subiecti. Et hac etiam ra-
tione, ut D. Tho. hic indicauit, & Caietan. explicuit,
quomodo hæc non sit vera simpliciter, *Christus incepit
esse*, cum prædicta vero limitatione, in quantum ho-
mo, est vera, quia Christus in quantum homo, non
est æternus, sicut neq. in quantum homo est Deus:
ergo in quantum homo, est creatura, & incepit esse.

Responsio.

Scot.

Obiectio 2.

Responsio.

Obiectio 3.

Responsio.

Obiectio 4.

Responsio.

Obiectio 5.

Responsio.

Obiectio 6.

Responsio.

Obiectio 7.

Responsio.

Obiectio 8.

Responsio.

Obiectio 9.

Responsio.

Obiectio 10.

Responsio.

Obiectio 11.

Responsio.

Obiectio 12.

Responsio.

Obiectio 13.

Responsio.

Obiectio 14.

Responsio.

Obiectio 15.

Responsio.

Obiectio 16.

Responsio.

Obiectio 17.

Responsio.

Obiectio 18.

Responsio.

Obiectio 19.

Responsio.

Obiectio 20.

Responsio.

Obiectio 21.

Responsio.

Obiectio 22.

Responsio.

Obiectio 23.

Responsio.

Obiectio 24.

Responsio.

Obiectio 25.

Responsio.

Obiectio 26.

Responsio.

Obiectio 27.

Responsio.

Obiectio 28.

Responsio.

Obiectio 29.

Responsio.

Obiectio 30.

Responsio.

Obiectio 31.

Responsio.

Obiectio 32.

Responsio.

Obiectio 33.

Responsio.

Obiectio 34.

Responsio.

Obiectio 35.

Responsio.

Obiectio 36.

Responsio.

Obiectio 37.

Responsio.

Obiectio 38.

Responsio.

Obiectio 39.

Responsio.

Obiectio 40.

Responsio.

Obiectio 41.

Responsio.

Obiectio 42.

Responsio.

Obiectio 43.

Responsio.

Obiectio 44.

Responsio.

Obiectio 45.

Responsio.

Obiectio 46.

Responsio.

Obiectio 47.

Responsio.

Obiectio 48.

Responsio.

uare oportet, non omnino esse idem dicere, secundum
humanitatem, & in quantum homo, nam prior parti-
cula videtur solam designare humanitatem, quæ om-
nino est creatura producibilis ex nihilo: posterior
vero particula, in quantum homo, totum compo-
situm designat, ut dictum est.

Et ex his tandem facile intelligitur, quod vltimo
loco addidit D. Tho. si addatur ex parte subiecti ar-
ticulus demonstratiuus, ut dicendo, *Christus, in qua-
tum hic homo, est creatura*, propositionem esse magis
ambiguam: erit enim falsa, demonstretur ipsum
suppositum. Tamen in rigore & ex proprietate ser-
monis, etiam potest admitti sensum verum: quia
hic homo, & formaliter non designat suppositum,
sed substantiam in hac humanitate, ut sic, & licet de-
signet illud, non tamen absolute & secundum se, sed
ut cum hac humanitate componit hunc hominem,
qui sub hac ratione dici potest creatura, ut explica-
tum est.

ARTICVLVS XI.

*Vtrum hæc sit vera, Christus, secundum quod ho-
mo, est Deus.*

AD vndecimum sic proceditur. Videtur,
quod Christus, secundum quod homo, sit Deus.
Deus. Christus enim est Deus per gratiam
vniõis. Sed Christus, secundum quod ho-
mo, habet gratiam vniõis. Ergo Christus, secundum quod
homo, est Deus.

2. Præterea, Dimittere peccata, est proprium Dei, se-
cundum illud Isaia. 43. Ergo sum ipse, qui deleo iniquita-
tes tuas propter me. Sed Christus, secundum quod homo,
dimittit peccata, secundum illud Matth. 16. Vt autem scia-
tis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimitten-
di peccata, &c. Ergo Christus, secundum quod homo, est
Deus.

3. Præterea, Christus non est homo communis, sed est ho-
mo iste particularis. Sed Christus, secundum quod est ipse
homo, est Deus, quia in isto homine designatur suppositum
æternum, quod naturaliter est Deus. Ergo Christus, secundum
quod homo, est Deus.

Sed contra, illud, quod conuenit Christo, secundum quod
homo, conuenit cuilibet homini. Si ergo Christus, se-
cundum quod homo, est Deus, sequitur, quod omnis homo sit
Deus, quod patet esse falsum.

Respondetur dicendum, quod iste terminus, quod homo, in
reduplicatiue positus, potest dupliciter accipi. Vno modo
quantum ad naturam, & sic non est verum, quod Chri-
stus, secundum quod homo, sit Deus, quia humana natura
est distincta à diuina secundum differentiam naturæ. Alio
modo potest accipi ratione suppositi: & sic, cum suppositum
naturæ humane in Christo, sit persona Filius Dei, cui per se
conuenit esse Deum, verum est, quod Christus, secundum
quod homo, sit Deus. Qui tamen terminus in reduplica-
tione positus magis proprie tenetur pro natura, quam pro
supposito (ut supra dictum est) ideo magis est ista negan-
da, Christus, secundum quod homo, est Deus, quam sit af-
firmanda.

Ad primum ergo dicendum, quod non secundum idem
conuenit alicui, moueri ad aliquid, & esse illud: nam mo-
ueri conuenit alicui ratione materiæ vel subiecti, esse autem
in actu ratione formæ. Et similiter non secundum idem
conuenit Christo ordinari ad hoc, quod sit Deus per gratiam
vniõis, & esse Deum. Sed primum conuenit sibi secundum
humanam naturam, secundum vero secundum diuinam. Et
ideo hæc est vera, Christus, secundum quod homo, habet gra-
tiam vniõis: non tamen ista, Christus, secundum quod ho-
mo, est Deus.

Homil. 30.
in Matthe.
cap. 2.
to 2.

Ad secundum dicendum, quod filius hominis habet in terra potestatem dimittendi peccata, non virtute humane nature, sed virtute nature diuine. In qua quidem natura diuina consistit potestas dimittendi peccata per autoritatem, in humana autem natura consistit instrumentaliter & per ministerium. Vnde Chrysostomus super Mattheum, * hoc exponens, dicit: Signatur dicit, in terra dimittendi peccata, ut ostenderet, quod humana natura potestatem diuinitatis vniuit in diuisibili vniione, quia etsi factus est homo, tamen Dei Verbum permansit.

Ad tertium dicendum, quod, cum dicitur, iste homo, pronomen demonstratiuum, hoc nomen, homo, trahit ad suppositum. Et ideo magis est hac vera, Christus, secundum quod iste homo, est Deus: quam ista, Christus, secundum quod homo, est Deus.

COMMENTARIVS.

Diu⁹ Thomas hic eadem distinctione vnitur, qua in articulo precedenti, scilicet, si dictio, in quantum, reduplicet suppositum, propositionem esse veram, si autem naturam, esse falsam. Quia vero prior sensus est valde improprius, & contra vim illius reduplicationis, quæ in illo sensu superflua & sine fructu fieret, sequitur, propositionem illam simpliciter & in rigore falsam esse, quia significat, esse Deum, conuenire Christo formaliter, vt subsistenti in humanitate, quod falsum est. Addit vero D. Thomas, hanc propositionem magis posse concedi, Christus, in quantum hic homo, est Deus, quia ille articulus facit, vt prior sensus melius hic applicari possit, designando suppositum per dictionem illam, in quantum: quam sententiam non probat Durand, in 3, distinct. 10, quæst. 1. num. 12. & Bonauent. artic. 1. quæst. 1. & 2. in eandem sententiam inclinare videtur. Et est probabilis sententia propter ea, quæ dixi in simili, circa articulum præcedentem: sed res est parui momenti: & reuera videtur etiam hoc modo impropria propositio, atque adeo ambigua & distinguenda. Hinc vero fit, hanc esse magis falsam, Christus, in quantum Deus, est homo, quia nec ratione nature, nec ratione suppositi potest habere vnum verum sensum. Videantur generales regulæ supra positæ disp. præced. sect. 3. & 4.

ARTICVLVS XII.

Vtrum hæc sit vera, Christus, secundum quod homo, est hypostasis vel persona.

111.
3. d. 10 q. 1.
art. 2. Et. Ro.
1. d. 3. col.

Ad duodecimum sic proceditur. Videtur, quod Christus, secundum quod homo, sit hypostasis vel persona. Illud enim, quod conuenit cui libet homini, conuenit Christo, secundum quod est homo: est enim alijs hominibus similis, secundum illud Phil. 2. In similitudinem hominum factus, sed omnis homo est persona. Ergo Christus, secundum quod homo, est persona.

Aliquaui-
lum à prin-
cipio pag.

2. Præterea, Christus, secundum quod homo, est substantia rationalis nature, non autem substantia vniuersalis: ergo substantia indiuidua. Sed nihil aliud est persona, quam rationalis nature indiuidua substantia, vt Boetius dicit in libro de duabus naturis. Ergo Christus, secundum quod homo, est persona.

3. Præterea, Christus, secundum quod homo, est res humane nature, & suppositum & hypostasis eiusdem nature. Sed omnis hypostasis & suppositum & res humane nature, est persona. Ergo Christus, secundum quod homo, est persona.

Sed contra, Christus, secundum quod homo, non est persona æterna. Si ergo Christus, secundum quod homo, sit persona, sequeretur, quod in Christo sint due persone, vna temporalis & alia æterna. Quod est erroneum, vt supra dictum est. *

Fr. Suarez, Tom. 1.

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, * iste terminus homo, in reduplicatione positus, potest accipi vel ratione suppositi, vel ratione nature. Cum ergo dicitur: Christus secundum quod homo: est persona, si accipitur ratione suppositi, manifestum est, quod Christus, secundum quod homo, est persona, quia suppositum humane nature nihil aliud est, quam persona Filij Dei. Si autem accipitur ratione nature, sic potest intelligi dupliciter. Vno modo, vt intelligatur, quod humane nature competat esse in aliqua persona. Et hoc etiam modo verum est: omne enim, quod subsistit in humana natura, est persona. Alio modo potest intelligi, vt natura humane in Christo propria personalitas debeat, causata ex principiis humane nature. Et sic Christus, secundum quod homo, non est persona, quia humane nature non est per se seorsum subsistens à diuina natura, quod requirit ratio persone.

Ad primum ergo dicendum, quod omni homini conuenit esse personam, secundum quod omne subsistens in humana natura est persona. Sed quod est proprium homini Christo, quod persona subsistens in humana natura eius, non sit causata ex principiis humane nature, sed sit æterna. Et ideo vno modo est persona, secundum quod homo, alio modo non, sicut dictum est. *

in corpore
articuli

Ad secundum dicendum, quod substantia indiuidua, quæ ponitur in definitione persone, importat substantiam completam per se subsistentem separati ab alijs: alioquin manus hominis posset dici persona, cum sit substantia quedam indiuidua, quia tamen est substantia indiuidua, sicut in alio existens, non potest dici persona. Et eadem ratione, nec humane nature in Christo, quæ tamen potest dici indiuiduum, vel singulare quoddam.

Ad tertium dicendum, quod, sicut persona significat quid completum, & per se subsistens in natura rationali, ita hypostasis, suppositum, & res nature, in genere substantie significant quiddam per se subsistens. Vnde, sicut humane nature non est per se persona seorsum à persona Filij Dei: ita enim non est per se hypostasis, vel suppositum, vel res nature. Et ideo in sensu, in quo negatur ista, Christus secundum quod homo, est persona, oportet etiam negari omnes alias.

COMMENTARIVS.

Diuus Thom. fere sub eadem distinctione respondet, & in summa sentit, illam propositionem esse se ambiguam & distinguendam. Aduertendum autem videtur ex Alciſiod. lib. 3. Summæ tract. 1. cap. 1. quæst. 8. distinctionem illam, in quantum, non debere applicari homini, vel humanitati in communi, quia vt sic abstrahit à personis: debet ergo applicari homini seu humanitati vt subsistenti in re ipsa: & hoc modo fere idem est dicere, Christum, in quantum hominem, vel in quantum hunc hominem, esse personam. Hoc autem modo duplex videtur esse posse sensus non improprius huius propositionis. Primus est, Christum ab humanitate habere, quod sit persona, quomodo sumitur, in quantum, reduplicatiue: & sic est plane falsa propositio, quia significat, Christum esse personam creatam, cuius veluti causa & radix est humanitas. Secundus sensus est, Christum etiam vt subsistentem in humana natura esse personam, quomodo sumitur, in quantum, specificatiue: & ita est propositio verissima, vt per se constat, & hic est sensus D. Tho. in hoc articulo, & aliorum Theologorum in 3. d. 10. Bonauent. Ricard. Durand. & Alenſ. 3. parte quæstione 6. mem. 2. articulo quarto. Neque in hoc occurrit difficultas explicatione digna.

Alciſiod.

Bonau.
Ricard.
Durand.
Alenſ.

Solum queri potest, an saltem concedi possit, Christum in quantum hominem, esse personam humanam, eo sensu, quo supra articulo 1. dictum est, esse personam humanam. Respondetur, illam propositionem

Cgc tionem